

دانشگاه شهید چمران اهواز
دانشکده الهیات و معارف اسلامی
گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی

پایان نامه ی کارشناسی ارشد
عنوان:

بررسی فقهی و حقوقی تعدد زوجات

نگارنده:

زینب عچرش

استاد راهنما:

دکتر عبدالحسین رضایی راد

استاد مشاور:

دکتر سیدحسین آل طاها

پاییز ۱۳۸۹

بسم الله الرحمن الرحيم

تقدیم به:

پیشگاه عصاره‌ی خلقت، آخرین سفیر هدایت، ختم رسل و انبیاء، **حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله و سلم)** و **خاندان پاکش (سلام الله علیهم اجمعین)** و تقدیم به قطب عالم امکان، یگانه عدالت گستر جهان، صاحب العصر و الزمان، **حضرت بقیه الله الاعظم (عج)** و تقدیم به والدین عزیز و گرامی و معلمان و اساتید معزز این حقیر که حق بزرگی بر گردن من دارند و دانش‌آموختگی‌ام را مدیون آنان هستم.

و تقدیم به:

همسر دلسوز و فداکارم که همواره

در این راه مشوقم بوده است.

تقدیر و تشکر:

سپاس خدایی را که اول و آخر وجود است، بی آن که اولی بر او پیشی بگیرد یا آخری پس از او باشد؛ خدایی که دست هر چشمی از دامن دیدارش کوتاه است و فهم هر کبوتر توصیف گری از پرواز در آسمان وصفش عاجز؛ سپاس خدا را که نور شناختش را به قلب ما تابانید و شکرش را بر وجودمان الهام فرمود. دروازه‌ی بی پایان علم به پروردگارش را بر ما گشود و ما را به وادی پرفیض توحید خالصانه‌اش راهبری نمود. در این جا بر خود لازم می دانم که از صمیم قلب از اساتید دلسوز و ارجمندم که هم در دوره‌ی کارشناسی و هم کارشناسی ارشد، خوشه چین باغ علم و معرفت آنان بودم تشکر و قدردانی کنم. از استاد راهنما جناب آقای دکتر عبدالحسین رضایی راد و استاد مشاور جناب آقای دکتر سیدحسین آل طاهها که در این مدت، کریمانه حوصله به خرج دادند و در این راه پر فراز و نشیب چراغ راهم بودند، نهایت تقدیر و تشکر را دارم. هم چنین جا دارد از جناب آقای دکتر خسرو نشان، جناب آقای دکتر محمدحسین گنجی، جناب آقای دکتر محمدعلی حسینی منش و جناب آقای دکتر ماندنی مواساتیان که همواره از راهنمایی های مفیدشان استفاده می نمودم، تشکر و قدردانی کنم. در پایان از پدر و مادر عزیز و همسر مهربانم که در این راه، همراه و یاری گر اینجانب بودند سپاس گزاری می نمایم.

چکیده‌ی پایان نامه

نام خانوادگی دانشجو: عچرش	نام: زینب
عنوان پایان نامه: بررسی فقهی و حقوقی تعدد زوجات	
استاد راهنما: دکتر عبدالحسین رضایی راد	استاد مشاور: دکتر سید حسین آل طاهها
درجه تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته و گرایش: فقه و مبانی حقوق اسلامی
محل تحصیل: دانشگاه شهید چمران اهواز	دانشکده: الهیات و معارف اسلامی
تاریخ فارغ التحصیلی: پاییز ۱۳۸۹	تعداد صفحات: ۲۵۵
کلیدواژه: تعدد زوجات، چندزنی، چند همسری، ازدواج، خانواده	
چکیده: تعدد زوجات یکی از مسائل بحث‌انگیز حقوق اسلام است که در طول تاریخ سؤالات بسیاری از سوی موافقان و مخالفان در مورد آن مطرح شده است. از جمله این‌که فلسفه تعدد زوجات چیست؟ چرا اسلام که پیام‌آور عدل است آن را پذیرفته است؟ اسلام چه تمهیداتی برای جلوگیری از ظلم به زنان در این نهاد اجتماعی اندیشیده است؟ و... این‌گونه پرسش‌ها ما را بر آن داشت که در این پایان‌نامه که مشتمل بر هفت فصل است به بررسی این موضوع از منظر فقه و حقوق اسلامی بپردازیم. طی پژوهش‌های انجام شده معلوم شد که اسلام مبتکر تعدد زوجات نبوده است، بلکه در ملل و ادیان گذشته، تعدد زوجات به شکل بی‌حد و حصر وجود داشته است و اگر اسلام تعدد زوجات را نمی‌پذیرفت در واقع صورت مسأله را پاک کرده بود. لذا اسلام برای ضابطه‌مند ساختن این پدیده، در گام اول آن را پذیرفت و محدود به چهار زن کرد و در گام بعدی جواز آن را مقید به عدم ترس از بی‌عدالتی نمود. هم‌چنین در این پژوهش معلوم شد که جواز تعدد زوجات از منابع چهارگانه‌ی فقه شیعه یعنی کتاب، سنت، اجماع و عقل، قابل استنباط است. ضمن این‌که اسلام تنها به جواز این نهاد اجتماعی اکتفا ننموده، بلکه در فقه اسلامی جزئی‌ترین روابط مرد با زنانش و چگونگی اجرای عدالت میان آن‌ها نیز بیان شده است. در نهایت پس از بررسی سیر تحول تعدد زوجات در حقوق ایران، روشن شد که قوانین موجود نه‌تنها ضامن حفظ حقوق زنان نیستند، بلکه از ضمانت اجرای کافی نیز برخوردار نمی‌باشند، که این امر باب سوءاستفاده از این قانون عالی اسلامی را برای سودجویان باز گذاشته است. لذا از قانون‌گذار اسلامی انتظار می‌رود این نقص در قوانین را به بهترین شکل اصلاح نماید.	

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
مقدمه.....	۱.....
تعریف مسأله.....	۴.....
طرح سؤال.....	۴.....
فرضیه.....	۵.....
اهداف.....	۵.....
شرح روش اجرای تحقیق.....	۵.....
پیشینه‌ی موضوع در ایران با ذکر منابع.....	۶.....

فصل اول: کلیات

تعریف ازدواج.....	۸.....
اهمیت ازدواج.....	۱۱.....
فلسفه‌ی ازدواج.....	۱۳.....
نظام ازدواج و انواع آن.....	۱۵.....
تک‌همسری.....	۱۶.....
چندهمسری.....	۱۷.....
چندشوهری.....	۱۷.....
تعدد زوجات.....	۲۰.....
معنای لغوی و اصطلاحی تعدد زوجات.....	۲۰.....
ملک یمین.....	۲۰.....

متعه (ازدواج موقت) ۲۱

ازدواج دائم ۲۳

فصل دوم: تعدد زوجات در ملل و ادیان گذشته و اسلام

مقدمه ۲۶

زن و تعدد زوجات در قبایل وحشی ۲۸

وضعیت زن و تعدد زوجات در هند ۲۹

وضعیت زن و تعدد زوجات در چین ۳۰

وضعیت زن و تعدد زوجات در مصر ۳۰

وضعیت زن و تعدد زوجات در عراق قدیم ۳۱

وضعیت زن و تعدد زوجات در ایران باستان ۳۱

وضعیت زن و تعدد زوجات در بین اعراب جاهلیت ۳۴

زن و تعدد زوجات در دین یهود ۳۶

زن و تعدد زوجات در دین مسیحیت ۳۸

زن و تعدد زوجات در دین زرتشت ۴۰

مقام زن و تعدد زوجات در اسلام ۴۱

فصل سوم: مبانی مشروعیت تعدد زوجات در اسلام

مشروعیت تعدد زوجات از کجاست؟ ۴۴

۱- کتاب (قرآن کریم) ۴۵

شان نزول آیه ۳ سوره نساء ۴۵

تفسیر آیه ۴۸

منظور از «مثنی و ثلاث و رباع» ۴۹

منظور از « فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةٌ ».....	۵۱
مفهوم عدالت.....	۵۳
معنای عدالت.....	۵۴
آیا جواز تعدد زوجات با آیهی ۱۲۹ سورهی نساء نفی شده است؟.....	۵۷
اهمیت شرط عدالت میان همسران.....	۶۲
پایبند نبودن اکثریت به شرط عدالت.....	۶۴
آیا مفهوم عدالت شامل فرزندان هم می شود؟.....	۶۵
منظور از ملک یمین در آیه.....	۶۷
۲- سنت.....	۶۹
روایات تعدد زوجات.....	۶۹
سیرهی معصومین (ع).....	۷۳
تعدد زوجات پیامبر (ص).....	۷۳
نگاهی گذرا به ازدواج های پیامبر (ص).....	۷۵
فلسفهی ازدواج های پیامبر (ص).....	۷۹
اهداف تعدد زوجات پیامبر (ص).....	۸۲
شبههی ازدواج پیامبر (ص) با زینب بنت جحش.....	۸۸
زنان امام علی (ع).....	۹۰
شبههی حرمت ازدواج امام علی (ع) با زنان دیگر در زمان فاطمه (س).....	۹۱
زنان امام حسن (ع).....	۹۳
شبههی تعدد زوجات امام حسن (ع).....	۹۳
زنان امام حسین (ع).....	۹۵
زنان امام سجاد (ع).....	۹۶
زنان امام باقر (ع).....	۹۶

زنان امام صادق(ع).....	۹۷
۳- اجماع.....	۱۰۰
۴- عقل.....	۱۰۲

فصل چهارم: نقش تعدیلی اسلام در تعدد زوجات

مقدمه.....	۱۰۹
نقش محدودکننده‌ی اسلام در تعدد زوجات.....	۱۰۹
شروط اساسی اسلام برای جواز تعدد زوجات.....	۱۱۳
فلسفه‌ی تعدد زوجات در اسلام.....	۱۱۷
حق زن در تعدد زوجات.....	۱۱۸
حق مرد در تعدد زوجات.....	۱۲۲
تعدد زوجات بدون ضرورت از منظر اخلاق.....	۱۲۵
علل عدم پذیرش تعدد زوجات در جوامع امروزی.....	۱۲۹

فصل پنجم: دیدگاه‌های مختلف در مورد مسأله‌ی تعدد زوجات

مقدمه.....	۱۳۴
دیدگاه غربیان درباره‌ی تعدد زوجات.....	۱۳۴
دیدگاه مخالفین.....	۱۳۴
آثار مخالفت غرب با تعدد زوجات.....	۱۳۸
دیدگاه موافقین.....	۱۳۹
دیدگاه اندیشمندان مسلمان.....	۱۴۲
نظریه‌ی تقیید تعدد زوجات.....	۱۴۲
محمد عبده.....	۱۴۳

محمد رشید رضا	۱۴۵
مصطفی السباعی	۱۴۷
محمود شلتوت	۱۴۷
محمد سعید بوطی رمضان	۱۴۸
محمد محمد مدنی	۱۴۹
علی شریعتی	۱۵۰
مرتضی مطهری	۱۵۲
امام موسی صدر	۱۵۴
نظریه‌ی الغای تعدد زوجات	۱۵۶
نصر حامد ابوزید	۱۵۷

فصل ششم: بررسی احکام فقهی تعدد زوجات

مقدمه	۱۶۳
۱- استیفای عدد	۱۶۴
هر مرد می‌تواند در آن واحد چند زن داشته باشد؟	۱۶۴
ازدواج مرد با زن پنجم چه زمانی جایز است؟	۱۶۷
۲- قسم	۱۷۱
قسم حقی مشترک بین زن و شوهر	۱۷۳
زمان وجوب قسم بر مرد	۱۷۴
آیا قسم می‌تواند بیش از یک شب باشد؟	۱۷۸
چگونگی شروع قسم	۱۸۰
چه چیزی در قسم واجب است؟	۱۸۲
آیا قسم مختص شب است؟	۱۸۳

قسم زنی که تازه ازدواج کرده است.....	۱۸۵
سقوط قسم در سفر.....	۱۸۸
آیا مرد می تواند زنانش را در یک خانه جمع کند؟.....	۱۹۳
۳- چند مسأله.....	۱۹۴

فصل هفتم: بررسی جایگاه حقوقی تعدد زوجات

مقدمه.....	۲۰۲
سیر تحول تعدد زوجات در حقوق ایران.....	۲۰۳
تعدد زوجات در قانون مدنی مصوب سال ۱۳۱۳.....	۲۰۳
تعدد زوجات در قانون حمایت خانواده‌ی سال ۱۳۴۶.....	۲۰۴
تعدد زوجات در قانون حمایت خانواده‌ی سال ۱۳۵۳.....	۲۰۷
تعدد زوجات در وضعیت کنونی.....	۲۱۴
تعدد زوجات در لایحه‌ی حمایت خانواده‌ی جدید.....	۲۱۴
محدودیت تعدد زوجات به موجب شروط ضمن عقد.....	۲۱۸
نگاهی به تعدد زوجات در حقوق کشورهای اسلامی.....	۲۲۱
تعدد زوجات در حقوق سوریه.....	۲۲۱
تعدد زوجات در حقوق عراق.....	۲۲۱
تعدد زوجات در حقوق مراکش.....	۲۲۲
تعدد زوجات در حقوق تونس.....	۲۲۲
راهکارها.....	۲۲۳

نتیجه گیری و پیشنهادات

نتیجه گیری.....	۲۲۸
-----------------	-----

۲۳۰	پیشنهادهات.....
۲۳۳	فهرست کتاب‌های عربی و فارسی.....
۲۵۳	فهرست مجلات.....
۲۵۴	فهرست پایگاه‌های اینترنتی.....
۲۵۵	فهرست نرم‌افزارها.....

مقدمه:

ازدواج سنت فطری و طبیعی بشر است که از دیرباز به عنوان یک نهاد اجتماعی شناخته شده است. در شریعت و قوانین نیز با دیده‌ی تأکید و اهتمام به آن نگاه شده است، زیرا مصلحت فرد و اجتماع در گرو پیمان زناشویی است. اسلام برخلاف بسیاری از مکاتب، که یا ازدواج را امری نکوهیده یا لااقل مانع بزرگی بر سر راه تکامل انسانی می‌دانند، و یا قائل به ارضای بدون حد و حصر غرایز جنسی هستند، با اتخاذ رویکردی متعادل، تنها راه ارضای صحیح غریزه‌ی جنسی را ازدواج و زندگی زناشویی دانسته است. اسلام برای نهاد خانواده، شأن و جایگاه ویژه‌ای قائل شده است و در این زمینه آیات و روایات بسیاری وارد شده است.

علاوه بر این اسلام ازدواج مرد با چند زن را نیز جایز دانسته است که از آن با عنوان تعدد زوجات یاد می‌شود. تعدد زوجات از مسائل پرچنگال حقوق اسلام است، که جواز آن از آیه‌ی ۳ سوره‌ی نساء به خوبی قابل استنباط است، بدین شکل که ضمن این که جواز ازدواج مرد با چهار زن (تعدد زوجات) در آیه بیان می‌شود، شرط اصلی این جواز، نداشتن ترس از عدم اجرای عدالت میان زنان برشمرده می‌شود.

با این که تعدد زوجات توسط اسلام ایجاد نشده و از گذشته در جوامع بشری وجود داشته است و اسلام تنها بر آن صحنه گذاشته است، اما باز هم همواره مورد سؤال و اعتراض عده‌ای از غیرمسلمانان و القاء این شبهه بوده است که اسلام با وضع این قانون، حقوق زنان را تضییع و منزلت آنان را تحقیر نموده است. شبهات و سؤالاتی از این دست، ما را بر آن داشت که در این پایان‌نامه این موضوع را از منظر فقه و حقوق، در هفت فصل، بررسی نمایم.

بدین منظور، پس از آن که در فصل اول به بیان کلیات بحث پرداختیم، فصل دوم را به تاریخ و پیشینه‌ی تعدد زوجات اختصاص دادیم و وضعیت زن و تعدد زوجات را در ادیان و ملل مختلف و اسلام بررسی کردیم و گفتیم که مسأله‌ی تعدد زوجات از مسائل اختراعی اسلام نیست، بلکه به شهادت تاریخ، پیش از اسلام در بسیاری از جوامع و مذاهب وجود

داشته است. در واقع کاری که اسلام انجام داده، این است که بنا به ضرورت‌هایی، اصل مسأله را پذیرفته است ولی سعی کرده آن را تحت قیود، نظام‌ها و ضوابطی قرار دهد، یا شرایطی را برای کسانی که زنان متعدد داشته‌اند تعیین کند.

به بیان دیگر، تجویز تعدد زوجات در اسلام در حقیقت اقدامی اصلاحی است، یعنی ماهیت آن، اصلاح امر شایعی است که قبل از اسلام به نحو گسترده و غیرضابطه‌مندی رایج بوده است. علاوه بر این، از آن‌جا که دین اسلام دینی اجتماعی است و علاوه بر سعادت و مصالح فرد، مصالح اجتماعی را نیز مد نظر قرار می‌دهد، لذا با توجه به ضرورت‌های اجتماعی، انتخاب همسران متعدد را نیز حداکثر تا چهار عدد تجویز کرده است.

در فصل سوم به بیان مبانی مشروعیت تعدد زوجات پرداختیم و نشان دادیم که جواز این حکم از طریق منابع چهارگانه‌ی فقه شیعه، یعنی کتاب، سنت، اجماع و عقل قابل اثبات است.

در فصل چهارم نقش تعدیلی اسلام در تعدد زوجات را مورد بررسی قرار دادیم و بیان کردیم که اسلام چه شرایطی را برای پذیرش جواز این حکم قائل شده است و این‌که فلسفه‌ی این حکم چیست.

در فصل پنجم دیدگاه‌های مختلف در مورد تعدد زوجات و دلایل مخالفین و موافقین مطرح شد.

سپس در فصل ششم احکام فقهی تعدد زوجات بررسی گردید. در نهایت فصل هفتم به بررسی جایگاه حقوقی تعدد زوجات در ایران و کشورهای اسلامی اختصاص داده شد.

این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت که در اسلام، جواز تعدد همسر مطرح شده است نه امر به اختیار کردن چند همسر و وجوب آن. یعنی اسلام توصیه نکرده است که همسران متعدد اختیار کنید. چرا که اصل در زندگی زناشویی، جفت بودن و تک‌همسری است و چنان‌چه وجود شرائطی تعدد زوجات را ضروری سازد، با رعایت اصول و ضوابط، منعی از لحاظ شرعی وجود نخواهد داشت.

البته ذکر این نکته مهم است که هرچند در طول بحث، ما با دلایل دینی و بعضاً عقلی مسأله‌ی چندهمسری را تأیید می‌نمائیم، ولی این موضوع دلیلی براین امر نمی‌باشد که هرکسی می‌تواند اقدام به این عمل نماید. حتی قرآن که بهترین و مهم‌ترین مدرک و سند است، چندین شرط خاص برای انجام این کار گذاشته است و مسأله‌ی ازدواج مجدد را در شرایط استثنایی و در موارد خاص تأیید کرده است، که به صورت مشروح در صفحات بعدی در مورد آن بحث خواهیم کرد.

در ضمن دور از انتظار نیست که کسی از این قانون الهی نیز مثل بعضی از قوانین الهی دیگر، برداشت نادرست داشته باشد و یا به نوعی از آن سوءاستفاده کند و کسی یا کسانی به اقتضای نیاز خود یا به هر دلیل دیگر، قسمتی از این احکام را نادیده گرفته و به نفع خود تعبیر و تفسیر نمایند و یا سعی در تحریف این قانون الهی داشته باشند. به هر حال شکی نیست که در این گونه مواقع هر انسان عاقلی باید سعی کند با برخورد منطقی و صحیح، با این مسأله روبه‌رو شود و مانع از خدشه‌دار شدن احکام الهی گردد.

زینب عچرش

پاییز ۱۳۸۹

تعریف مسأله:

منظور از تعدد زوجات، چند زنی است. به بیان بهتر منظور، ازدواج دائم با چند زن به طور هم‌زمان است، که در این پایان‌نامه به بحث و بررسی درباره‌ی جوانب فقهی و حقوقی آن خواهیم پرداخت. مسأله‌ای که حتی پیش از اسلام نیز وجود داشته است و در چند قرن اخیر به معضلی برای زنان تبدیل شده است، و آنان را به واکنش در برابر این مسأله واداشته است.

طرح سؤال:

در این تحقیق قصد داریم به پرسش‌هایی از این دست پاسخ دهیم:

- ۱- چرا مرد حق ازدواج با چند زن را دارد ولی زن چنین حقی را ندارد؟
- ۲- مشروعیت تعدد زوجات از کجا آمده است؟
- ۳- در اسلام اصل بر تک‌همسری است یا چندهمسری؟
- ۴- موافقان و مخالفان تعدد زوجات برای اثبات نظر خود به چه دلایلی استناد کرده‌اند؟
- ۵- فلسفه‌ی تعدد زوجات و علت این حکم چیست؟
- ۶- منظور از عدالت در تعدد زوجات چیست و چه جایگاهی در این حکم دارد؟
- ۷- تعدد زوجات دارای چه احکامی است؟
- ۸- تعدد زوجات در حقوق ایران و کشورهای اسلامی چه جایگاهی دارد؟

فرضیه :

فرضیه این است که تعدد زوجات حکم مشروع الهی است و منظور از شرط عدالت در آن، عدالت همه‌جانبه است که این امر اجرای آن را در زمان ما بسیار مشکل و برای برخی اشخاص غیر ممکن می‌سازد. این امر باعث می‌شود بسیاری از مردان، صلاحیت چندهمسری را از دست بدهند و این حکم در مورد آن‌ها مشروع نباشد.

اهداف:

هدف از این تحقیق، ارائه‌ی راهکارهایی برای استفاده‌ی صحیح از این حکم الهی است تا با شناخت علمی و اصولی احکام تعدد زوجات راه‌های سوءاستفاده از آن تا حد امکان بسته شود.

شرح روش اجرای تحقیق :

روش اجرای این تحقیق روش کتابخانه‌ای از نوع نظری است که با استفاده از روش‌های معمول در فقه و حقوق و مطالعه و تحلیل منابع فقهی و قوانین موضوعه به ریشه‌یابی این موضوع فقهی و حقوقی می‌پردازیم.

پیشینه‌ی موضوع در ایران با ذکر منابع معتبر:

از دیرباز موضوع تعدد زوجات به دلیل آثار و تبعات فردی و اجتماعی، در جوامع مختلف مورد بررسی و نقد و تحلیل قرار گرفته است. در ایران بعضی از محققان از جمله شهید مطهری در کتاب نظام حقوق زن در اسلام، علامه طباطبایی در کتاب تعدد زوجات و مقام زن در اسلام و همچنین کلیه‌ی مفسران شیعی و سنی در تفسیر آیات مربوط به تعدد زوجات به تفصیل در مورد آن بحث کرده‌اند، کتب فقهی نیز در مبحث قَسَم و استیفای عدد به این موضوع پرداخته‌اند. با این وجود از آنجایی که این موضوع در بعضی مناطق ایران از جمله خوزستان، امری رایج است و به معضلی برای خانواده‌ها تبدیل شده است، این نیاز احساس می‌شود که کار بیش‌تری در این زمینه انجام شود تا دیدگاه مردم درباره‌ی این مسأله هرچه بیشتر تعدیل گردد.

فصل اول:

کلیات

تعریف ازدواج:

ازدواج، مصدر ثلاثی مزید از باب افتعال است که در لغت اسمی است که دو چیز را جمع‌آوری می‌کند و در این جا مراد از آن اقتران و نزدیکی است.^۱

این واژه در اصطلاح فقهی و قانونی به معنای رابطه‌ای است حقوقی که لازمه‌ی آن جواز کام‌جویی بین زن و مرد می‌باشد. چنان‌چه واژه‌ی نکاح نیز به همین معناست، هر چند از نظر لغت، ازدواج به معنای متحد شدن دو انسان و نکاح به معنای هم‌خوابگی آن دو می‌باشد.^۲ به عبارت دیگر ازدواج عقدی است که بین زن و مرد و یا نمایندگان و وکلای ایشان ایجاد می‌شود که به موجب آن هر یک از این دو نفر اعم از مرد یا زن می‌تواند به طور مشروع از یک‌دیگر لذت برده و استمتاع نمایند. در قرآن کریم و در اصطلاح فقهی، این نوع عقد، «نکاح» نامیده می‌شود.

بعضی از نویسندگان گفته‌اند نکاح به معنای عقدی است که به وسیله‌ی آن زن و مرد به قصد زندگی مشترک و کمک به یک‌دیگر قانوناً با هم متحد می‌شوند و نتیجه گرفته‌اند که اولاً: نکاح عقد است، ثانیاً: هدف آن شرکت در زندگی است، ثالثاً: از وحدت و اتحاد قانونی حاصل می‌شود.

تعریف این دسته با توجه به تعریفی که ذکر کردیم کامل نیست، چه این که هدف و قصد زندگی مشترک، جزء مقومات این عقد نیست و این هدف معمولاً در عقد ازدواج دائم مطرح است و در ازدواج موقت یا ازدواج با کنیزان که در اسلام و بسیاری از شرایع دیگر مطرح است هدف اصلی کام‌جویی است، بنابراین چنین قصدی در عقد ازدواج شرط نیست و بالطبع جزء مقومات عقد نیز نخواهد بود.

^۱ - ابی الفضل جمال الدین محمد بن مکرم ابن منظور الافریقی المصری، لسان العرب، چاپ اول، نشر ادب الحوزه، قم، ۱۴۰۵ق، ج ۲، ص ۲۹۳، ذیل واژه زوج- محب الدین ابی فیض السید مرتضی الحسینی الواسطی الزیدی الحنفی، تاج العروس، دار الفکر، بیروت، ۱۴۱۴ق، ج ۳، ص ۳۹۵، ذیل همان واژه

^۲ - اسماعیل بن حماد الجوهری، الصحاح تاج اللغة و صحاح العربیة، چاپ چهارم، دار العلم للملایین، بیروت، ۱۴۰۷ق، ج ۱، ذیل واژه نکح، ص ۴۱۳،